

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ЛЮДИНИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ, ВІКОВОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

**ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ
(психологічна компонента)
студентів II-III курсів
непсихологічних напрямів підготовки**

УХВАЛЕНО

на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології,
протокол № 12 від «15» квітня 2016 р.
завідувач кафедри _____ О.П. Сергеєнкова

Київ – 2016

Педагогічна практика (психологічна компонента). Програма для студентів непсихологічних напрямів підготовки денної форми навчання. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2016.

Програма містить пояснювальну записку, практичні завдання, перелік необхідної звітної документації для студентів.

Укладач: доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології, кандидат психологічних наук, доцент Столярчук О.А.

Обговорено і схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології Інституту людини

Протокол № 12 від 15 квітня 2016 р.

Завідувач кафедри: О.П. Сергеєнкова, доктор психологічних наук,
професор

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Психологічна компонента педагогічної практики для студентів неpsychологічних напрямів підготовки денної форми навчання є складовою частиною загальної програми практики та логічним продовженням набуття психологічних компетентностей.

Провідні завдання практики визначені на основі наявного рівня теоретичних знань та практичних навичок студентів з психологічних дисциплін. Студенти на час проходження практики володіють необхідним рівнем теоретико-практичної підготовки з психології.

Мета і завдання практики

Мета:

- ознайомлення з освітнім середовищем, що сприяє успішній адаптації студентів до майбутньої професійної діяльності;
- створення оптимальних умов для формування психологічної готовності до професійної діяльності вчителя;
- активізація, закріплення та систематизація знань студентів з психологічних навчальних дисциплін;
- вироблення та вдосконалення вмінь практичної психолого-педагогічної діагностики індивідуальних особливостей учнів певної вікової групи;
- активізація та вдосконалення креативних здібностей студентів щодо майбутньої професійної діяльності;
- вдосконалення навичок грамотного оформлення документації.

Завдання:

загальні:

- ознайомлення з психологічними умовами організації та здійснення навчально-виховної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах;

- вивчення змісту суб'єкт-суб'єктних відносин в системі освітньої діяльності;
- відвідування уроків, позаурочних виховних заходів та участь в їх обговоренні;
- формування здатності до проведення базового психологічного дослідження.

спеціальні:

- дослідження парціальних якостей пізнавальної сфери школяра засобами тестування;
- дослідження навчально-пізнавальних інтересів учня за допомогою анкетування;
- визначення й опис типу темпераменту дитини як прояву її індивідуальності;
- діагностика самооцінки учня з використанням проєктивного тестування;
- здійснення порівняльного аналізу результатів діагностики особистісних якостей школяра та напрацювання психолого-педагогічних рекомендації щодо оптимізації його навчання та виховання.

ОРГАНІЗАЦІЯ І КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ

Практика проводиться на базі загальноосвітніх навчальних закладів міста Києва.

Керівництво реалізацією студентами психологічної компоненти практики здійснюють викладачі кафедри загальної, вікової та педагогічної психології.

ПЕРЕЛІК ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ СТУДЕНТА

1. Титульна сторінка (Додаток А).
2. Результати дослідження пізнавальних якостей школяра (схема проведення тестування та інтерпретації його результатів у додатку Б).
3. Аналіз результатів вивчення навчально-пізнавальної активності учня (зміст анкетування та тлумачення його результатів у додатку В).
4. Виконане дослідження типу темпераменту учня (схема проведення та інтерпретації результатів у додатку Г).
5. Проведене та опрацьоване тестування рівня самооцінки школяра (зміст тесту у додатку Д).
6. Порівняльний аналіз виявлених психологічних особливостей дитини з напрацьованими рекомендаціями.
7. Листки діагностичних матеріалів (аркуші з тестовими відповідями школяра).

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут людини

Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології

ДОКУМЕНТАЦІЯ**ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ (психологічна компонента)****СТУДЕНТА _____ КУРСУ _____ групи**_____
(назва інституту чи факультету)_____
шифр та назва напрямку підготовки_____
(прізвище, ім'я, по-батькові студента)_____
(база проходження практики)_____
(прізвище та ініціали методиста)

Дослідження парціальних якостей пізнавальної сфери школяра

Тест 1. Логічне запам'ятовування

Мета: визначення рівня розвитку логічного запам'ятовування школяра.

Хід дослідження

Учневі зачитуються з невеликими паузами між окремими парами серію слів. Потім зачитується лише перше слово кожної пари, а учень має згадати та записати на аркуші друге слово відповідної пари. Після цього для перевірки зачитуються всі слова.

1. Вікно – двері.
2. Курка – яйце.
3. Сонце – місяць.
4. Теорія – практика.
5. Пошта – лист.
6. Блискавка – грім.
7. Дим – пожежа.
8. Тонкий – товстий.
9. Гаманець – гроші.
10. Риба – вода.

Опрацювання результатів

Підраховується кількість правильно відтворених других слів із пари та визначається рівень розвитку логічного запам'ятовування школяра:

0-4 слів – середній рівень логічного запам'ятовування;

5-7 слів – достатній рівень логічного запам'ятовування;

8-10 слів – високий рівень логічного запам'ятовування.

Тест 2. Виділення істотних ознак

Мета: визначення рівня розвитку абстрагування як операції мислення.

Хід дослідження

Учень читає узагальнююче слово та п'ять його ознак. Він повинен із п'яти ознак вибрати та підкреслити дві найголовніші.

1. Сад (рослини, садівник, собака, тин, земля).
2. Річка (берег, риба, рибалка, мул, вода).
3. Міста (автомобіль, будівля, натовп, вулиця, велосипед).
4. Куб (кути, креслення, сторона, камінь, дерево).
5. Ділення (клас, ділене, олівець, дільник, папір).
6. Обручка (діаметр, алмаз, проба, коло, печатка).
7. Читання (очі, книга, картинка, друк, слово).
8. Газета (правда, додатки, телеграми, папір, редактор).
9. Гра (карти, гравці, штрафи, покарання, правила).
10. Війна (аероплан, гармати, бої, рушниці, солдати).

Опрацювання результатів

Підраховується кількість правильно відтворених двох слів із кожної групи та визначається рівень розвитку абстрагування школяра:

- 0-4 слів – середній рівень абстрагування;
- 5-7 слів – достатній рівень абстрагування;
- 8-10 слів – високий рівень абстрагування.

Ключі:

1. Сад (рослини, садівник, собака, тин, земля).
2. Річка (берег, риба, рибалка, мул, вода).
3. Міста (автомобіль, будівля, натовп, вулиця, велосипед).
4. Куб (кути, креслення, сторона, камінь, дерево).
5. Ділення (клас, ділене, олівець, дільник, папір).
6. Обручка (діаметр, алмаз, проба, коло, печатка).
7. Читання (очі, книга, картинка, друк, слово).

8. Газета (правда, додатки, телеграми, папір, редактор).
9. Гра (карти, гравці, штрафи, покарання, правила).
10. Війна (аероплан, гармати, бої, рушниці, солдати).

Діагностика навчально-пізнавальних інтересів учня

Анкета

Мета: виявлення навчально-пізнавальних інтересів дитини.

Хід дослідження: учневі пропонується відверто відповісти на наступні запитання.

Зміст анкети:

1. Напиши своє повне ім'я та вік (наприклад, Олександр, 14 років).
2. Визнач ті шкільні предмети, які тобі найбільш подобаються.
3. Напиши ті навчальні предмети, які тобі найважче вивчати, вказавши чому.
4. Знання з яких навчальних предметів, на твою думку, тобі найбільше знадобляться у майбутньому?
5. Які навчальні предмети ти б забрав зі свого розкладу і чому?
6. Які б навчальні предмети ти б хотів вивчати?
7. Склади розклад своєї мрії на тиждень.

Опрацювання результатів: здійснюється якісний аналіз відповідей досліджуваного, визначається характер загальної навчально-пізнавальної активності учня (висока, середня, низька) та ставлення до окремих навчальних предметів.

Методика визначення типу темпераменту дитини (за Г. Айзенком)

Мета: визначення типу темпераменту школяра.

Інструкція: Окремій дитині надається інструкція: «Слухай (читай) запитання і відразу відповідай, ставлячи на бланку напроти номеру запитання позначку «+», якщо згоден чи «-», якщо не згоден». Час на заповнення бланка дитиною не враховується.

Зміст опитувальника:

1. Чи подобається тобі знаходитись у галасливій компанії?
2. Чи часто тобі буває потрібна допомога інших дітей?
3. Чи швидко ти зазвичай знаходиш відповідь, коли тебе щось запитують?
4. Чи буваєш ти сердитим?
5. Чи часто в тебе змінюється настрій?
6. Тобі більше подобається бути самому, ніж з друзями?
7. Чи заважають тобі заснути різні думки?
8. Чи завжди ти виконуєш усе одразу так, як тобі кажуть?
9. Чи любиш ти із кимсь жартувати ?
10. Чи ставало тобі коли-небудь сумно без особливої причини?
11. Чи можеш ти назвати себе веселою людиною?
12. Ти коли-небудь порушував правила поведінки у школі?
13. Чи буває так, що тебе майже всі дратують?
14. Чи подобається тобі така робота, коли все треба робити швидко?
15. Чи було колись таке, що тобі довірили таємницю, а ти з якоїсь причини не зміг її зберегти?
16. Чи можеш ти легко розвеселити компанію друзів, коли їм сумно?
17. Чи буває так, що твоє серце починає битись дуже сильно?
18. Якщо ти хочеш познайомитись із кимсь, ти почнеш розмову першим?
19. Ти коли-небудь казав неправду?
20. Ти легко засмучуєшся, коли тебе сварять?

21. Чи подобається тобі багато жартувати та розповідати веселі історії друзям?
22. Чи відчуваєш ти себе інколи стомленим без особливої причини?
23. Чи завжди ти виконуєш те, що тобі кажуть дорослі?
24. Ти, як правило, завжди буваєш усім задоволений?
25. Ти ображаєшся частіше, ніж інші діти?
26. Чи завжди тобі подобається щось робити із іншими дітьми?
27. Чи було таке, що тебе попросили щось допомогти вдома, а ти із якоїсь причини не зміг цього зробити?
28. Чи буває таке, що в тебе без особливої причини паморочиться в голові?
29. Чи буває в тебе часом таке почуття, що тобі усе набридло?
30. Чи любиш ти інколи похвалитись?
31. Ти часто мовчиш, знаходячись з іншими дітьми?
32. Чи швидко ти зазвичай приймаєш рішення?
33. Чи галасуєш ти у класі, коли нема вчителя?
34. Чи сняться тобі інколи страшні сни?
35. Чи буває, що ти хвилюєшся так, що не можеш всидіти на місці?
36. Чи можеш ти розважатися в компанії друзів, не стримуючи себе?
37. Чи легко тебе засмутити?
38. Чи доводилося тобі говорити про когось погано?
39. Ти вважаєш себе безтурботною людиною?
40. Якщо ти потрапляєш у незручне становище, чи довго потім засмучуєшся через це?
41. Ти їси все, що тобі дають?
42. Коли тебе про щось просять, чи важко тобі відмовити?
43. Чи подобається тобі часто ходити у гості?
44. Ти коли-небудь говорив грубо зі своїми батьками?
45. На твою думку, тебе вважають веселою людиною?
46. Ти часто відволікаєшся, коли виконуєш домашнє завдання?

47. Чи правда, що тобі хочеться брати участь у розвагах разом з іншими дітьми?
48. Тобі зазвичай важко заснути через різні думки?
49. Ти майже завжди впевнений, що впораєшся зі справою, за яку взявся?
50. Чи правда те, що ти часто відчуваєш себе самотньо?
51. Ти зазвичай соромишся першим заговорити із незнайомими людьми?
52. Чи часто ти пригадуєш, що збирався щось робити, але вже пізно?
53. Коли хтось із дітей на тебе кричить, ти теж кричиш у відповідь?
54. Чи буває таке, що ти дуже веселий чи засмучений без особливої причини?
55. Тобі інколи здається, що важко отримати задоволення від спілкування в компанії інших дітей?
56. Чи засмутився б ти, коли б довго не зміг бачити своїх друзів?

Опрацювання результатів: спочатку працюємо з результатами за шкалою відвертості: якщо відповідь дитини збігається з нижче поданим ключем, зараховуємо 1 бал, потім додаємо всі бали.

Шкала відвертості: «так» – 8, 23, 41; «ні» – 4, 12, 15, 19, 27, 30, 33, 38, 44.

У випадку, коли за цією шкалою сума балів більша 3-ох, достовірність результатів знижується.

Аналогічно знаходиться сума балів за *шкалою екстраверсії-інтроверсії:*

«так» – 1, 3, 9, 11, 14, 16, 18, 21, 24, 26, 32, 36, 39, 43, 45, 49, 53, 56;

«ні» – 6, 47, 51, 55.

Далі шукаємо суму балів за *шкалою нейротизму-емоційної стабільності:*

«так» – 2, 5, 7, 10, 13, 17, 20, 22, 25, 28, 29, 34, 35, 37, 40, 42, 46, 48, 50, 52, 54;

«ні» – 31.

Після цього визначаємо тип темпераменту учня, спираючись на позначення балів за двома шкалами – екстраверсії та нейротизму – на осі координат:

<p style="text-align: right;">22</p> <p>МЕЛАНХОЛІК</p> <p>0</p>	<p>нейротизм</p> <p style="text-align: center;">ХОЛЕРИК</p> <p style="text-align: right;">22</p>
<p>інтроверсія</p> <p>ФЛЕГМАТИК</p> <p style="text-align: right;">0</p>	<p style="text-align: right;">екстраверсія</p> <p style="text-align: center;">САНГВІНІК</p> <p>Емоційна стабільність</p>

Якщо у результаті підрахунків позначка певної шкали сягає 11 балів, то остаточне визначення домінуючого типу темпераменту школяра повинно спиратись на спостереження за його поведінкою у школі. Після визначення типу темпераменту необхідно подати його опис.

Проективне тестування «Самооцінка особистості»

Мета: дослідження рівня самооцінки школяра.

Хід дослідження

Учневі пропонується оцінити ступінь розвитку власних якостей за 10-бальною шкалою. Наприклад, якщо ця риса слабо розвинена, то можна оцінити її у діапазоні від 1 до 4 балів, якщо добре розвинена, то від 7 і до 10 балів.

Зміст характеристик

Здоров'я

Розум

Доброта

Наполегливість

Везучість

Дисциплінованість

Почуття гумору

Ввічливість

Комунікабельність

Працьовитість

Опрацювання результатів: додаються всі бали, позначені учнем щодо кожної характеристики, а їх загальна сума свідчить про рівень самооцінки досліджуваного:

0-39 балів – занижена самооцінка,

40-75 балів – адекватна самооцінка,

76-100 балів – завищена самооцінка.

На підставі визначеного рівня самооцінки розробляються практичні поради щодо оптимізації заниженої чи завищеної самооцінки досліджуваного.